

**MINISTERUL SĂNĂTĂȚII, MUNCII
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AGENȚIA DE TRANSPLANT**

RAPORT ANUAL DE ACTIVITATE

2019

CUPRINS:

I. PREZENTAREA ORGANIZAȚIEI

- **Cadrul juridic de organizare și funcționare**
- **Schimbările legislative și armonizarea cadrului legislativ.**

II. ACTIVITATEA MANAGERIALĂ

- **Scopuri**
- **Obiective**

III. REZULTATELE IMPLEMENTĂRII PROGRAMULUI NAȚIONAL TRANSPLANT PENTRU ANII 2017 - 2021.

Principalele prevederi a Programului național transplant pentru anul 2019

IV. ACTIVITATEA ÎN DOMENIUL RELAȚIILOR NAȚIONALE ȘI INTERNAȚIONALE

V. FINANȚAREA ȘI VALORIFICAREA ALOCAȚIILOR BUGETARE

VI. ACȚIUNI NEREALIZATE SAU PARȚIAL REALIZATE

VII. DIFICULTĂȚI ÎNTÂMPINATE ÎN PROCESUL DE LUCRU

VIII. SOLUȚII

I. PREZENTAREA ORGANIZAȚIEI

Cadrul juridic de organizare și funcționare.

Actele normative de bază care reglementează activitatea Agenției de Transplant sînt:

- Legea privind transplantul de organe, țesuturi și celule umane nr. 42-XVI din 06.03.2008;
- Hotărîrea Guvernului cu privire la instituirea Agenției de Transplant nr. 386 din 14.05.2010.

Misiunea Agenției de Transplant constă în realizarea politicilor și programelor naționale de transplant de organe, țesuturi și celule umane, asigurînd pacienților acces egal la serviciile de transplant, inclusiv organizarea și monitorizarea pe întreg teritoriul Republicii Moldova a activităților de transplant de organe, țesuturi și celule umane, în conformitate cu legislația în vigoare.

În anul 2019 prin Hotărîrea Guvernului nr.125 din 27.02.2019 a fost modificată Hotărîrea Guvernului nr. 386/2010, Agenției fiindu-i atribuite un șir de competențe noi, totodată efectivul-limită al Agenției de Transplant fiind majorat de la 15,5 unități la 19,5 unități.

Conform modificărilor aprobate, în noua structură a Agenției au fost create două subdiviziuni noi:

- Serviciul de coordonare și monitorizare a activităților de reproducere umană
- Centrul de formare profesională a personalului medical din domeniul transplantului.

Centrul de formare profesională a personalului medical din domeniul transplantului a fost creat ca o subdiviziune structurală a Agenției de Transplant cu statut de direcție, care urmează să asigure formarea profesională continuă a specialiștilor din domeniul transplantului de organe, țesuturi și celule de origine umană, inclusiv și pentru personalul nemedical.

Ca urmare, în sarcina Agenției au fost puse astfel de competențe, precum monitorizarea activităților de reproducere umană, crearea Registrului Național Renal și instituirea unui sistem unic de codificare a activităților ce țin de transplant, formarea profesională continuă a specialiștilor din domeniul transplantului de organe, țesuturi și celule de origine umana, precum și efectuarea studiilor de caz din practica națională și internațională și consultanța în domeniul legal necesar desfășurării calitative a activităților de transplant.

Actualmente, structura Agenției de transplant este următoarea:

- Conducerea Agenției: - Director; - Vicedirector;
- Direcția transplantologie;
- Direcția sisteme informaționale și logistică;
- Secția Registrul Național Renal;
- Serviciul de coordonare și monitorizare a activităților de reproducere umană;
- Serviciul economico-financiar;
- Serviciul juridic;
- Centrul de formare profesională a personalului medical din domeniul transplantului (cu statut de direcție)”.

În baza structurii noi a Agenției, la data de 27.03.2019 de către Ministerul Sanatatii, Muncii si Protecției Sociale au fost aprobate noile state de personal în număr de 19,5 unități.

La sfârșitul perioadei de raportare au fost ocupate **13** unități, fiind angajate 12 persoane, cu activitate de bază 7 persoane, iar 5 prin cumul extern.

De asemenea, precizăm că 3 persoane sînt cu studii medicale superioare, un specialist cu studii superioare în biologie cu specializare primară în medicina de laborator, doi angajați cu studii superioare în drept, un angajat cu studii superioare în economie și un angajat cu studii superioare în domeniul tehnologiilor informaționale. 5 dețin categoria superioară în specialitate. Din personalul medical cu studii medii la 31.12.2019 activează un singur salariat deținător al categoriei superioare de calificare în specialitate

Reieșind din funcțiile de organizare și supraveghere pe întreg teritoriul Republicii Moldova a activităților de transplant, în conformitate cu legislația în vigoare, colaboratorii Agenției urmează să-și dezvolte abilitățile și performanțele în domeniul managementului sanitar. În acest scop, în anul 2019, în conformitate cu Programul formării profesionale continue a medicilor și farmaciștilor, anul 2019, 1 angajat al Agenției a urmat cursul ”Managementul serviciilor de sănătate” în cadrul Facultății Educație Continuă în Medicină și Farmacie a USMF.

Structura schemei de încadrare a colaboratorilor Agenției de Transplant pentru anul 2019 fost formată din:

Structura	Unități aprobate	Unități ocupate	Unități vacante	Funcțiile vacante
Conducerea: director, vicedirector	2	1	1	
Direcția Transplantologie	4,5	3,5	1	medic
Direcția sisteme informaționale și logistică	2	1,5	0,5	medic
Secția Registrul Național Renal	2		2	
Serviciul de coordonare și monitorizare a activităților de reproducere umană;	2	1	1	medic
Serviciul Economico-Financiar	2	2		
Serviciul juridic	1,5	1,5		
Centrul de formare profesională a personalului medical din domeniul transplantului (cu statut de direcție)	2	1,5	0,5	medic
Personal auxiliar	1,5	0,5	1	șofer
Total	19,5	13	6,5	

Schimbările legislative și armonizarea cadrului legislativ.

- Prin **Hotărârea Guvernului nr. 125 din 27.02.2019 a fost aprobată** modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 386 din 14 mai 2010 „Cu privire la instituirea Agenției de Transplant”.
- Elaborarea modificărilor și completărilor la *Ordinul MS nr. 885 din 18.11.2011 cu privire la aprobarea documentelor pentru Comisia independentă de avizare pentru acceptul sau refuzul prelevării de organe, țesuturi sau celule de la un donator în viață*.
- Elaborarea mecanismelor de implementare a Procedurii operaționale privind modalitatea de screening și evaluare primară a pacienților critici, cu un scor GCS < 5 în spitalele raionale de către consultanții AVIASAN, aprobată prin ordinul IMSP IMU din 26.12.2018.
- Elaborarea proiectului de Ordin al MSMPS - ”Rambursarea IMSP autorizate pentru activități de prelevare de țesuturi umane în scopuri terapeutice de la donator decedat în stop cardiac și respirator, precum și a identificării și evaluării donatorilor potențiali de organe pentru diagnosticul morții cerebrale și menținerea potențialului donator aflat în moarte cerebrală, atribuite pentru identificarea și evaluarea donatorilor potențiali de organe/țesuturi pentru diagnosticul morții cerebrale”.
- Elaborarea modificărilor la Caietul de sarcini pentru perfecționarea Sistemului Informațional Automatizat ”TRANSPLANT”.
- Agenția de Transplant a propus completarea Ordinului Ministerului Sănătății nr. 1038 din 23.12.2016 *cu privire la aprobarea Listei indicatorilor de performanță al activității instituției medico-sanitare și Regulamentului privind modul de evaluare a indicatorilor de performanță al activității instituției medico-sanitare publice*, cu prevederi ce țin de donarea de organe și țesuturi în cadrul instituțiilor medicale autorizate în acest scop.
- În urmă ședințelor de lucru comune, Curriculumul opțional „Educație pentru sănătate” a fost aprobat prin ordinul MECC nr. 1110 din 06 septembrie 2019. Noul subiect introdus: IX. Noțiuni de bioetică:
 - 1. Introducere în bioetică. Noțiuni generale (eugenie, eutanasiu, legislație etc.). Fertilizarea „in vitro”.
 - 2. Donarea și transplantul de organe (legislație). Traficul de organe.
- Elaborarea modificărilor și completărilor la ordinul MS nr. 427/2017 cu privire la aprobarea Standardului privind organizarea și desfășurarea activității de prelevare și transplant de organe, țesuturi și celule umane, care a fost aprobat prin *ordinul MSMPS nr. 700 din 14.06.2019*.
- Participarea la ședințele Comisiei de specialitate în Oftalmologie a MSMPS, cu implicarea persoanelor responsabile de transplant de cornee din cadrul instituțiilor autorizate, pentru a elabora Criteriile de includere în lista de așteptare pentru transplant de cornee în mod prioritar, stipulate în Protocolul clinic național ”Transplantul de

corneea”, aprobat prin ordinul MSMPS nr. 558 din 03.05.2018. Modelul de prioritizare a pacienților cu transplant de corneea este propus MSMPS.

➤ Evaluarea și prezentarea Referințelor la protocoale clinice:

- Protocolul clinic standardizat ”Transplantarea alogrefelor cutanate în tratamentul arsurilor grave”, aprobat prin ordinul MSMPS nr. 557 din 03.05.18 .

- Protocolul clinic național ”Transplant hepatic”, aprobat prin ordinul MSMPS nr. 303 din 11.03.2019;

- Protocolul clinic standardizat ”Transplantul de țesuturi scheletice”, aprobat prin ordinul MSMPS nr. 1136 din 22.11.19;

- Protocolul clinic național ”Transplantul de membrană amniotică pe suprafața oculară”, aprobat prin ordinul MSMPS nr. 1137 din 22.11.19;

- Protocolul clinic standardizat ”Moartea cerebrală”, aprobat prin ordinul MSMPS nr. 33 din 14.01.2020.

➤ Debutul coordonării și monitorizării domeniului de reproducere umană asistată medical.

II. ACTIVITATEA MANAGERIALĂ

Scopurile de bază au fost :

1. Realizarea prevederilor Programului național de transplant pentru anul 2019;
2. Punerea în aplicare a prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 386 din 14 mai 2010 „Cu privire la instituirea Agenției de Transplant”, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 125 din 27.02.2019;
3. Asigurarea desfășurării pe întreg teritoriul R. Moldova al activităților de donare și transplant de organe, țesuturi și celule umane în conformitate cu legislația în vigoare și a celor mai bune practici existente în domeniul donării și transplantului.
4. Reieșind din scopurile propuse în aspect practic Agenția și-a canalizat activitatea sa în atingerea următoarelor obiective:
 - Realizarea pe parcursul anului 2019 a 30 transplantări renale;
 - Realizarea a 14 transplantări hepatice;
5. Elaborarea programelor de formare profesională continuă, rapoartelor de autoevaluare pentru lansarea activităților Centrului de formare profesională a personalului medical din domeniul transplantului în cadrul Agenției de Transplant;

6. Crearea rețelei naționale de coordonare a prelevărilor de organe și țesuturi cu lărgirea instituțiilor medicale autorizate și crearea Centrelor de prelevare Nord (Bălți) și Sud (Cahul).
7. Debutul monitorizării de către Agenția de Transplant a activităților de reproducere umană asistată medical;
8. Colaborarea internațională cu agențiile de transplant din țările vecine și Europa Occidentală;
9. Elaborarea bugetului pentru anul 2020.

Pe parcursul anului 2019 Agenția de Transplant a activat reieșind din funcțiile sale de bază și anume:

- 1) organizarea și coordonarea activității de prelevare și transplant de organe;
- 2) organizarea și coordonarea activității de prelevare, preparare, conservare, validare, alocare, stocare și transport pentru transplantul de țesuturi și celule umane cu utilizare terapeutică pe teritoriul Republicii Moldova;
- 3) evaluarea și monitorizarea implementării prevederilor actelor normative în vederea îndeplinirii atribuțiilor specifice, aprobate de Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale;
- 4) coordonarea și monitorizarea trasabilității reproducerii umane asistate medical;
- 5) exercitarea competențelor și responsabilităților prevăzute în Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014;
- 6) implementarea prevederilor Programului național de transplant prevăzute pentru anul 2019;
- 7) în temeiul ordinelor Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale nr. 531/2019, nr.822/2019, nr. 1034/2019 au fost evaluate Centrul Medical „Medicină Regenerativă Modernă” S.R.L., ”CLINICA FAMILIA” S.R.L., ”Alfa Biobank” S.R.L., ”Milcord MC” + ”Sergiu Plus Nicolae” S.R.L., în vederea autorizării pentru activități în domeniul donării și transplantului de țesuturi și celule umane, precum și Instituțiile Medico - Sanitare Publice Institutul Mamei și Copilului, Spitalul Clinic Municipal nr.1, Banca de țesuturi umane din cadrul Spitalului Clinic de Traumatologie și Ortopedie, în vederea reînnoirii autorizării pentru activități în domeniul donării și transplantului de organe, țesuturi și celule umane.

În rezultat au fost autorizate instituțiile evaluate:

1. Ordinul nr. 804 din 05.06.2019 cu privire la autorizarea Băncii de țesuturi umane din cadrul IMSP Spitalul Clinic de Traumatologie și Ortopedie pentru desfășurarea activităților de prelevare și transplant de țesuturi de origine umană;
2. Ordinul nr. 1095 din 30.09.2019 cu privire la reînnoirea autorizării IMSP Spitalul Clinic Municipal nr.1 pentru activități de prelevare de țesuturi;

3. Ordinul nr. 1096 din 30.09.2019 cu privire la autorizarea IMSP Institutul Mamei și Copilului pentru activități de prelevare și transplant de țesuturi și celule umane;
 4. Ordinul nr. 1097 din 30.09.2019 cu privire la autorizarea "Alfa Biobank" S.R.L. pentru activități în domeniul transplantului de țesuturi și celule umane;
 5. Ordinul nr. 1098 din 30.09.2019 cu privire la autorizarea Centrului Medical „Medicină Regenerativă Modernă” S.R.L. pentru desfășurarea activităților de prelevare și transplant de țesuturi de origine umană;
 6. Ordinul nr. 1298 din 13.11.2019 cu privire la autorizarea "Milcord MC" S.R.L. și "Sergiu Plus Nicolae" S.R.L. pentru activități în domeniul donării și transplantului de țesuturi și celule umane;
 7. Ordinul nr. 1299 din 13.11.2019 cu privire la autorizarea "CLINICA FAMILIA" S.R.L. pentru activități în domeniul donării și transplantului de țesuturi și celule umane.
- 8) Au fost efectuate instruirii pentru responsabilii din Centrele de Dializa și medicii responsabili de transplant din IMSP autorizate privind corectitudinea datelor introduse în SIA Transplant și obținerea Raportului statistic privind activitatea de transplant în mod electronic.
 - 9) Au fost organizate ședințe comune a grupului de lucru al AT cu programatorii InfoWorld SRL privind neclarităților și problemelor depistate în diferite compartimente și sistemului de raportare al SIA Transplant.
 - 10) Agenția a continuat pe parcursul anului 2019 activități în vederea promovării donării și transplantului de organe, țesuturi și celule umane, participând la diferite emisiuni radio și televizate, publicând articole în mas-media etc.
 - 11) A continuat cooperarea cu instituțiile similare internaționale din Franța și România.
 - 12) Una din activitățile strategice a Agenției de Transplant este și colaborarea cu alte instituții și departamente de stat în vederea unei conlucrări eficiente și a îmbunătățirii comunicării luând în considerație diferite aspecte ale activităților în domeniul transplantului. Pe parcursul anului 2019 a continuat colaborarea cu Ministerul Educației, Culturii și Cercetării în vederea introducerii unor informații în curricula școlară referitor la prelevare și transplant de organe, țesuturi și celule umane.
 - 13) Pe parcursul anului 2019 a continuat colaborarea între Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale și Ministerul Afacerilor Interne privind combaterea traficului de ființe umane în scop de prelevare a organelor sau țesuturilor. Activitatea respectivă este desfășurată în cadrul acordului de colaborare între Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale și Ministerul Afacerilor Interne.

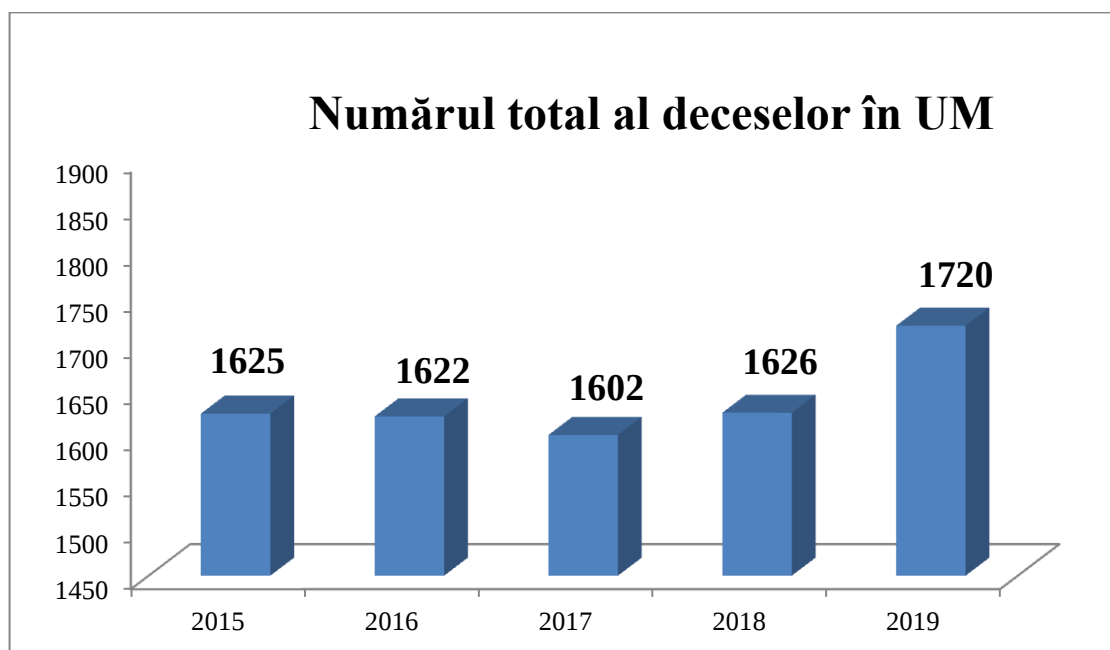
Pe parcursul anului au fost organizate și monitorizate activitățile de prelevare și transplant, după cum urmează:

- Efectuarea serviciilor de gardă 24/24 ore a coordonatorului de transplant de nivelul 2 din cadrul Agenției de Transplant pentru coordonarea activităților de donare și transplant în

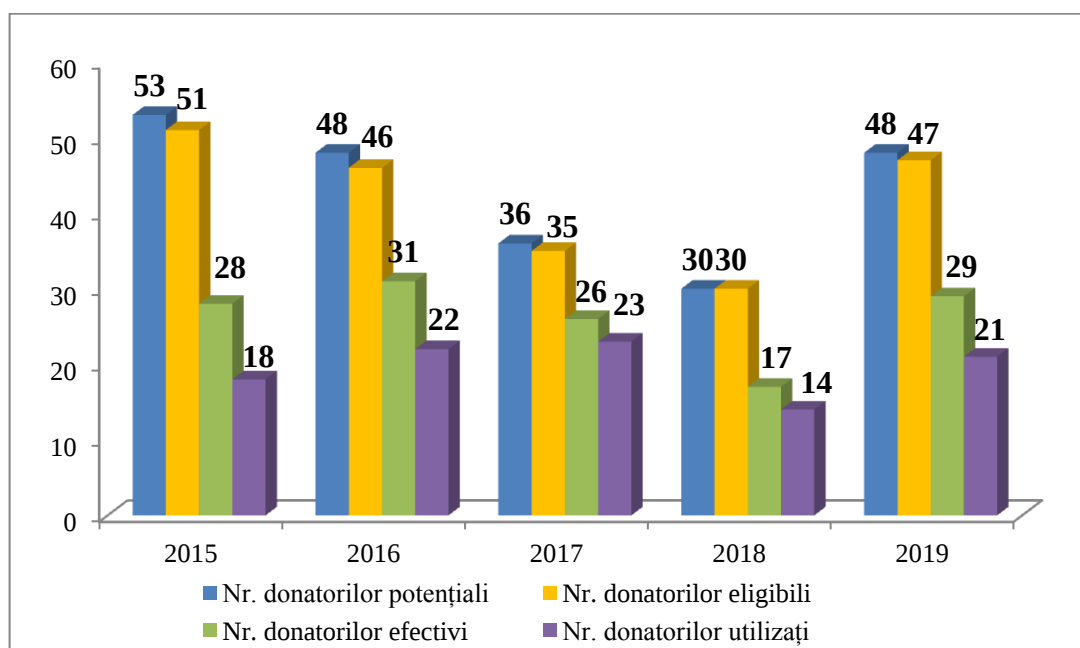
strânsă legătură cu coordonatorul de transplant din instituțiile medico-sanitare, echipele medico-chirurgicale de prelevare și transplant. Pe parcursul anului au fost monitorizate **48** (30 în 2018, 36 în 2017) de cazuri de donatori cadaverici potențiali DMC+DSC (discuția cu familia în 47 de cazuri, 1 caz - după stabilirea morții cerebrale a survenit stop cardiac și discuția n-a avut loc).

- Grupul de lucru pentru validarea activităților de examinare și menținere preoperatorie a *donatorului potențial de organe în moarte cerebrală* a examinat **19** rapoarte prezentate de către instituțiile medico-sanitare autorizate (19 în anul 2018, 25 în anul 2017) și a constatat că au fost întrunite criteriile de validare a procedurilor conform Cap. III din Regulamentul în toate 19 cazuri.
- *Prelevarea multiorgană* de la donator cadaveric aflat în moarte cerebrală – **3** cazuri (**4** cazuri în 2018, **8** cazuri în 2017).
- Numărul total de *donatori potențiali* în moarte cerebrală constituind **19** (**19** în anul 2018, **25** în anul 2017).
- Numărul total de *donatori efectivi* în moarte cerebrală **11** (dintre care în 4 cazuri au fost prelevate numai țesuturile, 1 caz cu polichistoză hepatică și renală), (**10** în anul 2018, **16** în anul 2017), ceea ce constituie **57,9%** din numărul donatorilor potențiali – **19** (52,6% în anul 2018, 64,0% în anul 2017), sau aproximativ **4,1** la un milion de locuitori (*numărul populației stabile la 1 ianuarie 2019 (mii)* 2681,7), (2,8 în anul 2018, 4,5 în anul 2017), dintre care **6** – *donatori de organe utilizați*.

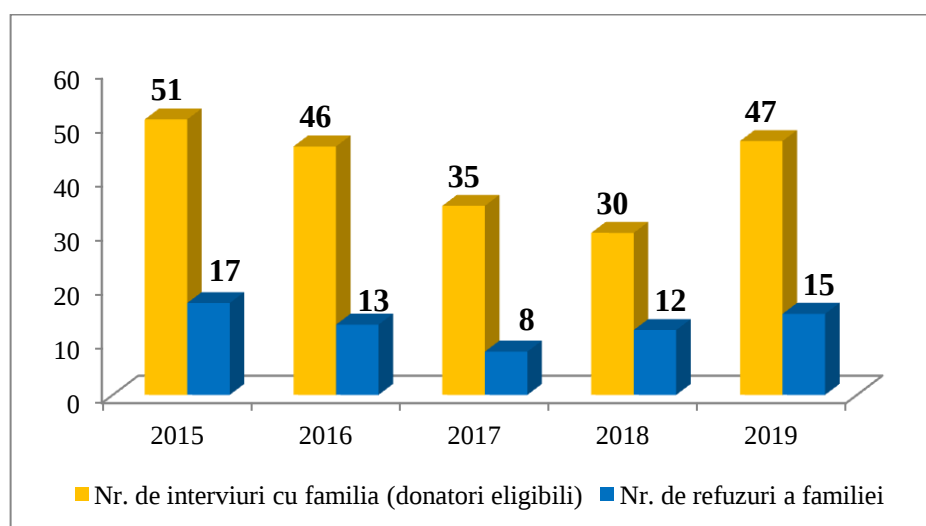
Analiza rapoartelor coordonatorilor de transplant din instituțiile medico-sanitare autorizate

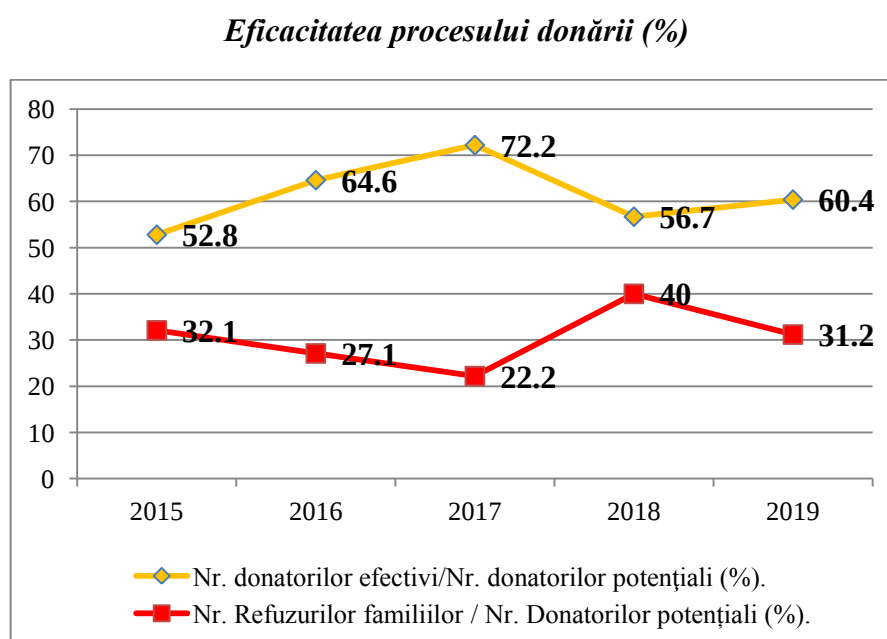
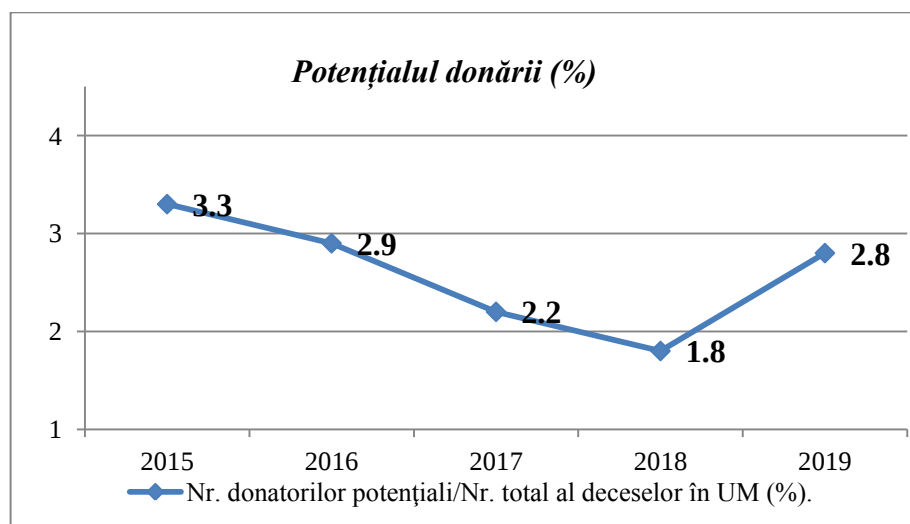

**Analiza rapoartelor coordonatorilor de transplant din
instituțiile medico-sanitare autorizate (total donatori cadaverici DMC+DSC)**

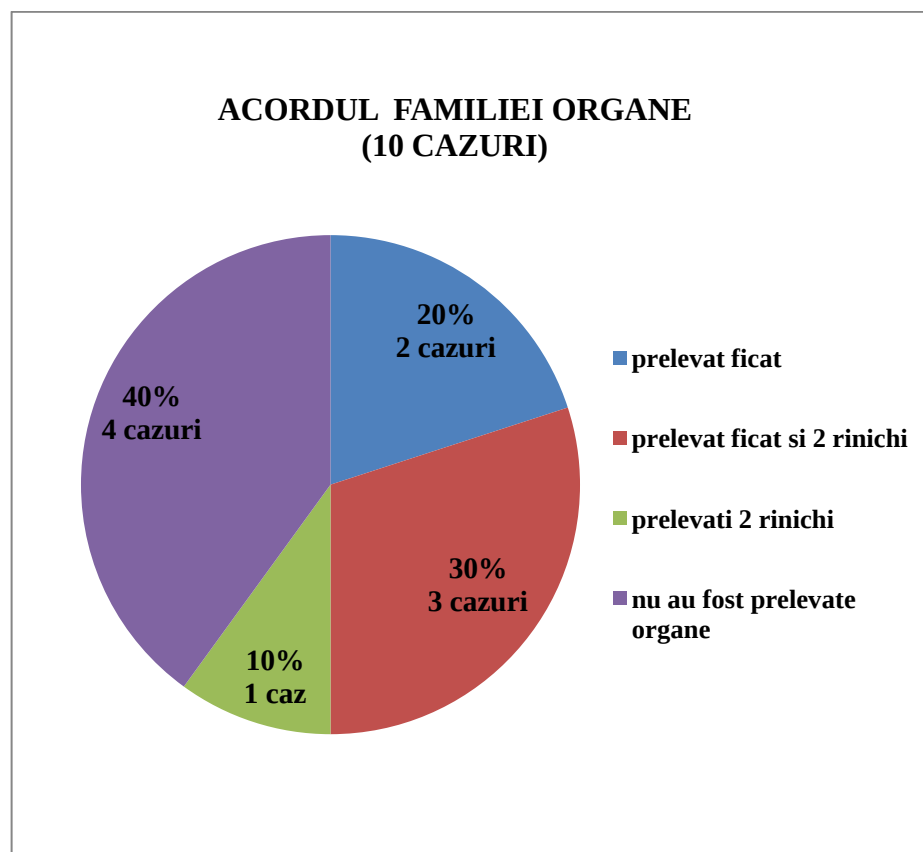
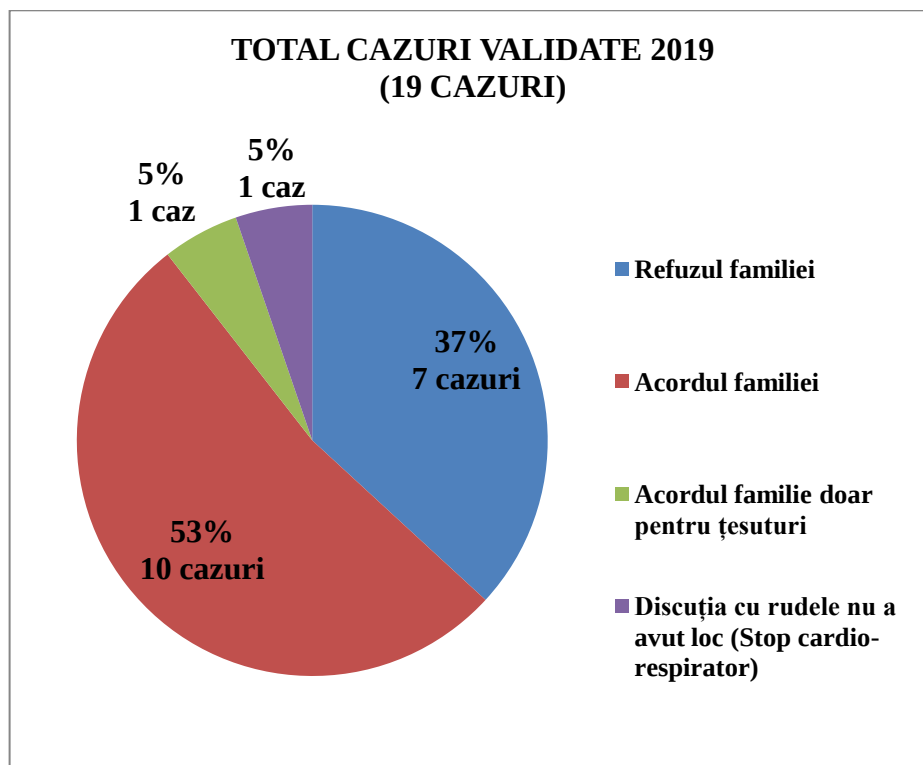

**Analiza rapoartelor coordonatorilor de transplant din
instituțiile medico-sanitare autorizate (total donatori cadaverici DMC+DSC)**

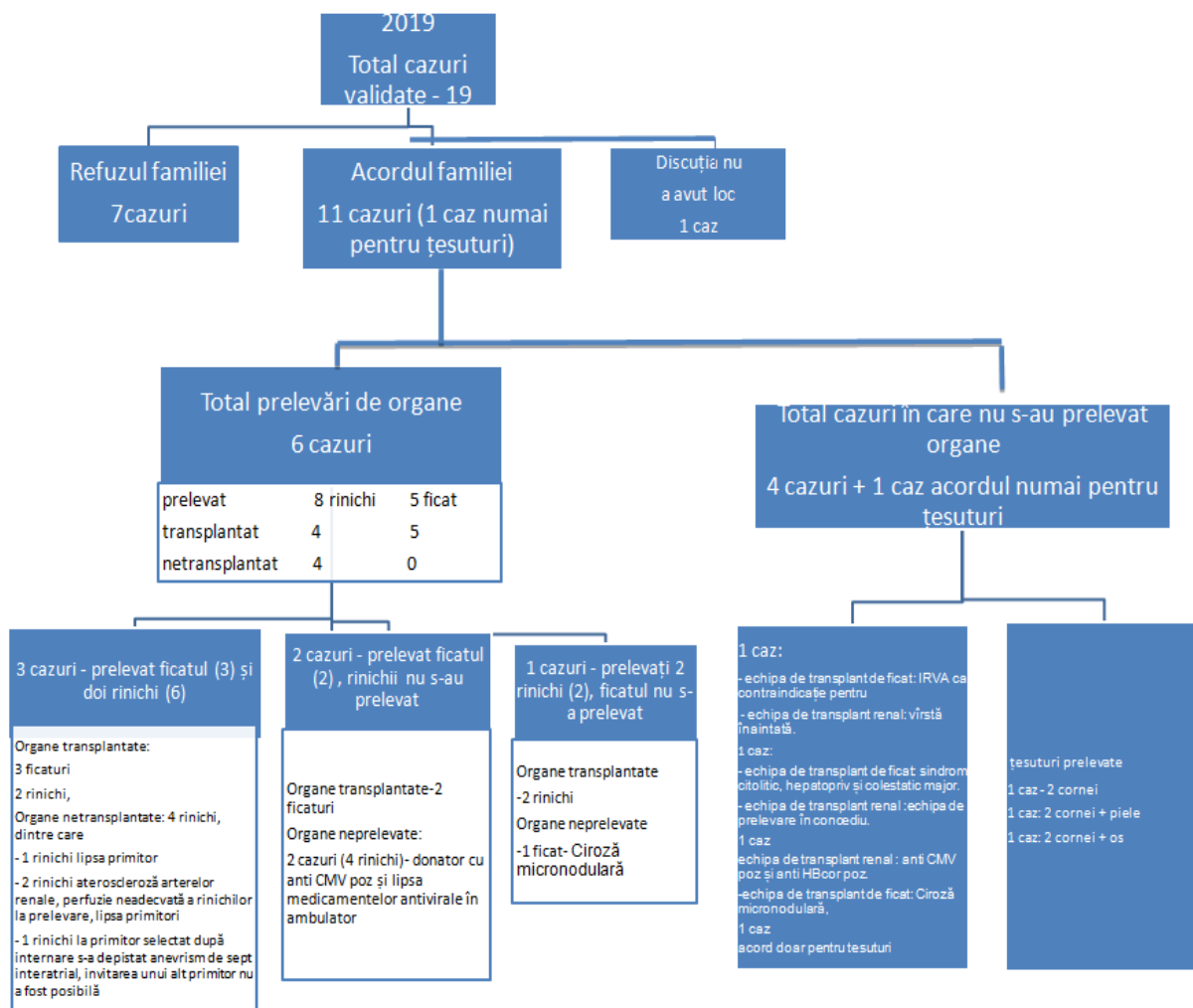

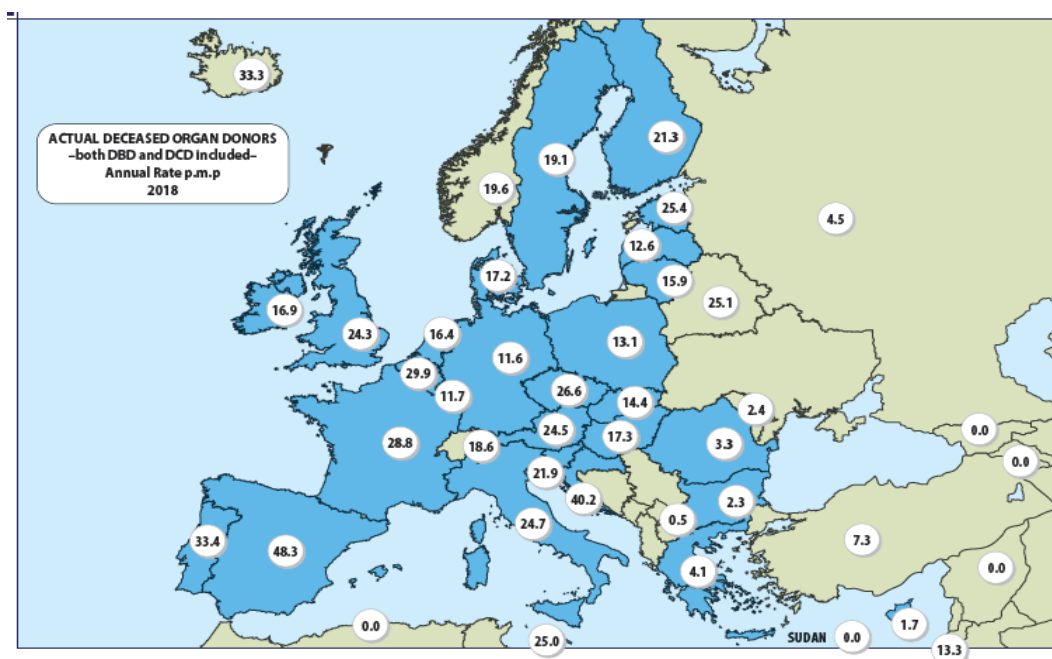
Validarea donatorilor potențiali de organe în moarte cerebrală

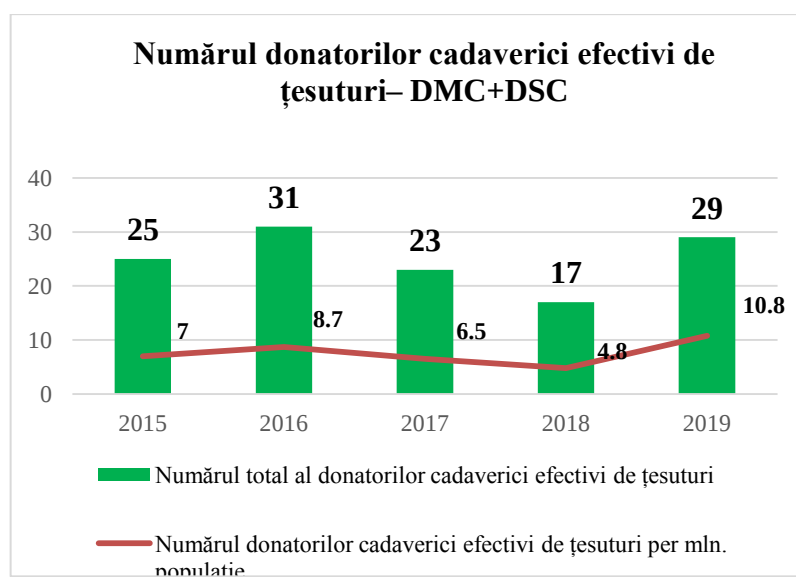
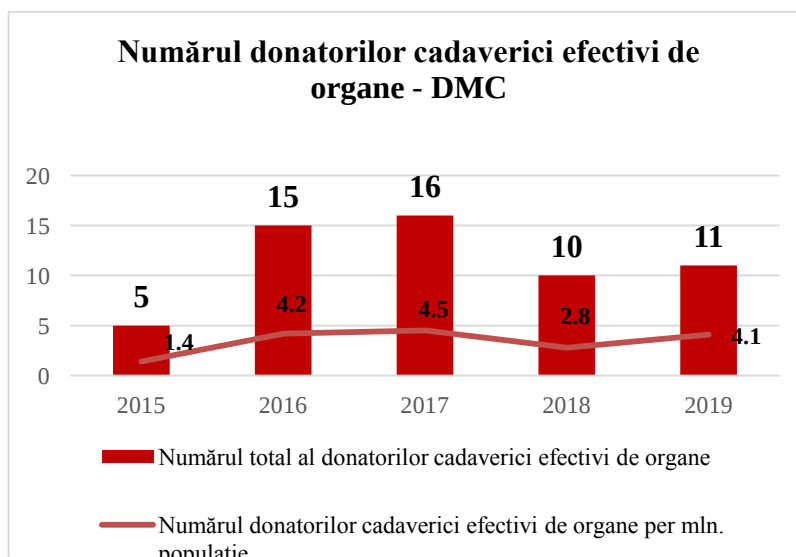
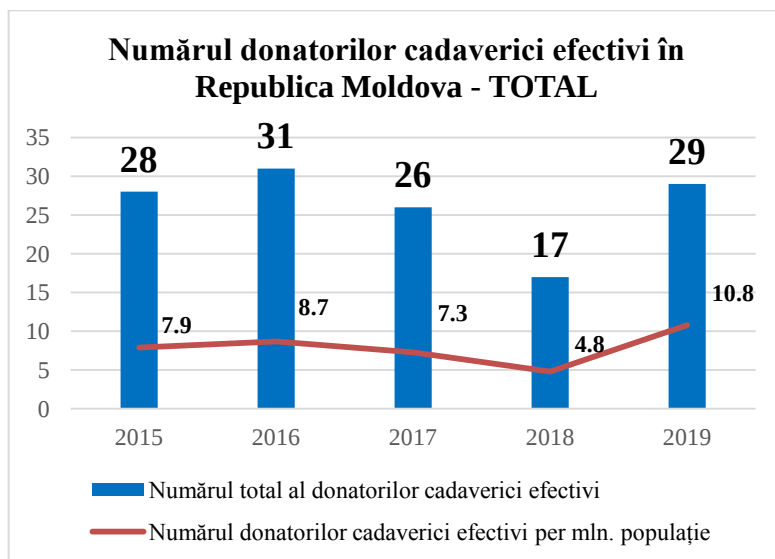
Validarea donatorilor potențiali de organe în moarte cerebrală

Rata anuală a donatorilor de organe efectivi (DMC) – 4,1 per mln populație

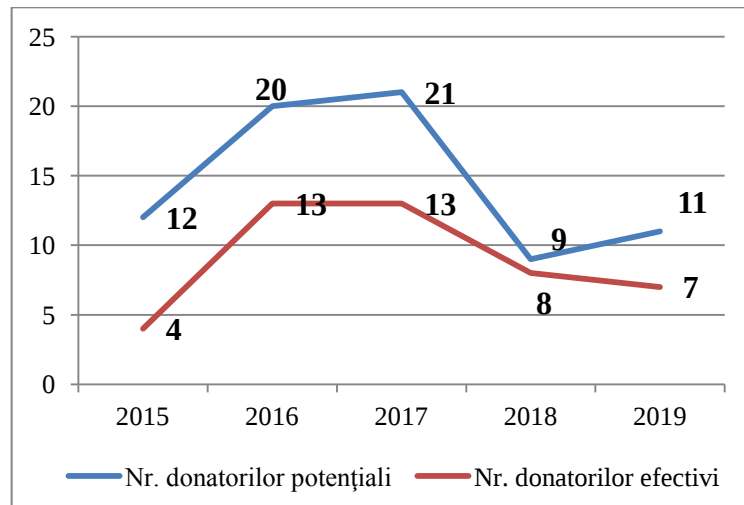

Donatori cadaverici efectivi: DMC, DSC

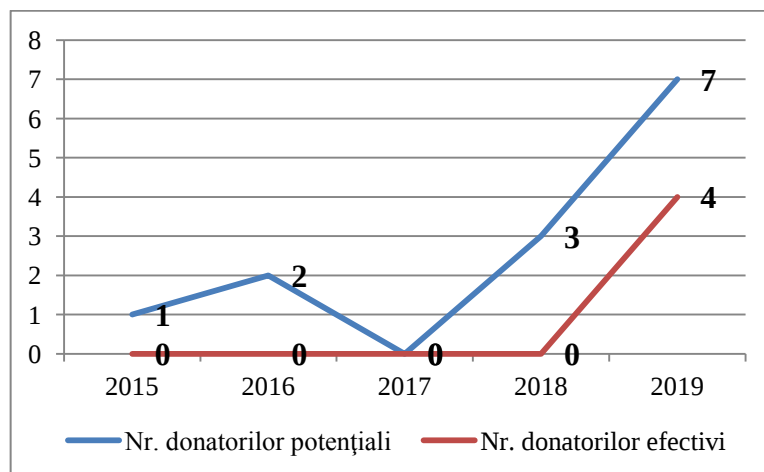

Donatori cadaverici efectivi de organe – DMC pe instituții

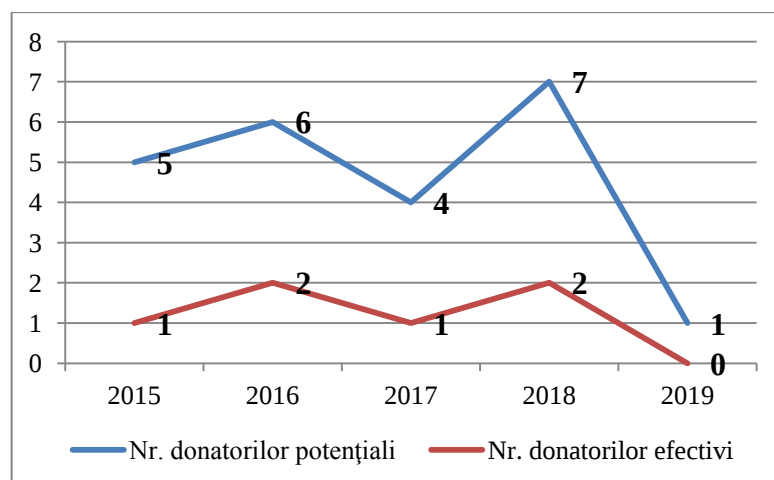
SCM "Sf.Treime" - donatori de organe

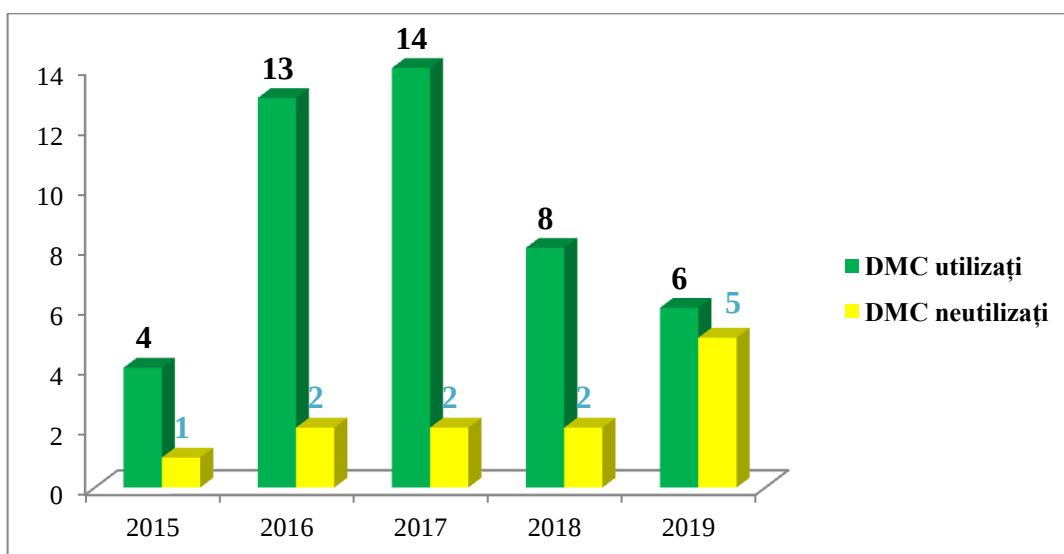
INN - donatori de organe

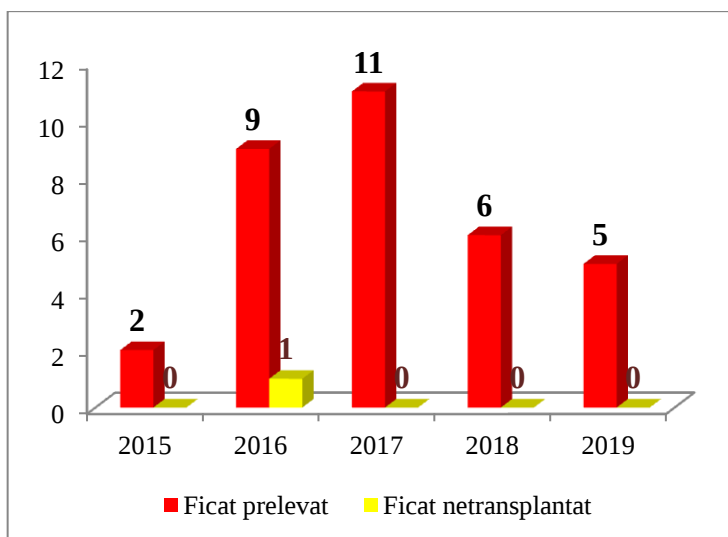
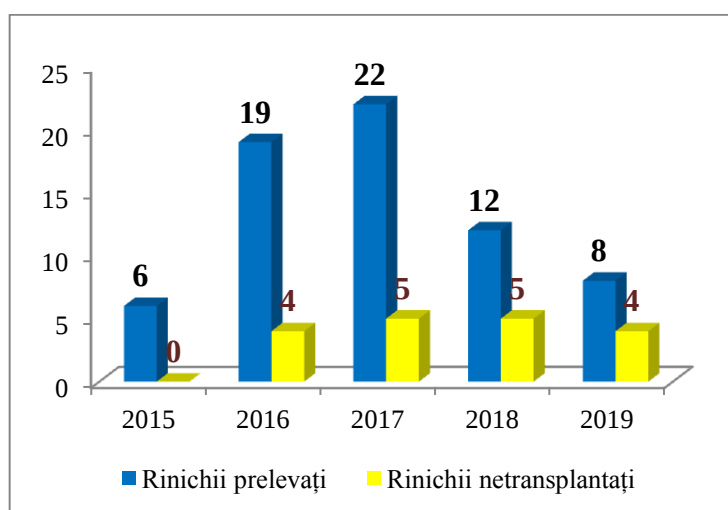
IMU - donatori de organe

**Donatori în moarte cerebrală utilizați (organe prelevate)
și neutilizați (organele nu au fost prelevate)**

Organele prelevate și netransplantate

Indicatori de performanță

Agenția de Transplant prin scrisoarea nr. 01-1/240 din 21.08.2019 a intervenit repetat cu propunerea de a completa Ordinul Ministerului Sănătății nr. 1038 din 23.12.2016 *cu privire la aprobarea Listei indicatorilor de performanță a activității instituției medico-sanitare și Regulamentului privind modul de evaluare a indicatorilor de performanță a activității instituției medico-sanitare public, cu prevederi ce țin de donarea de organe și țesuturi în cadrul instituțiilor medicale autorizate în acest scop.*

Astfel, propunem ca pct. 4.3. din Lista indicatorilor de performanță a activității instituției medico-sanitare publice, anexa nr. 1 la ordinul MS nr. 1038 din 23.12.2016, să fie completat cu aliniatul 5) și 6), după cum urmează:

„5) Rata donatorilor efectivi de organe nu mai mică de 5% din numărul total al deceselor în secțiile de reanimare și terapie intensivă.

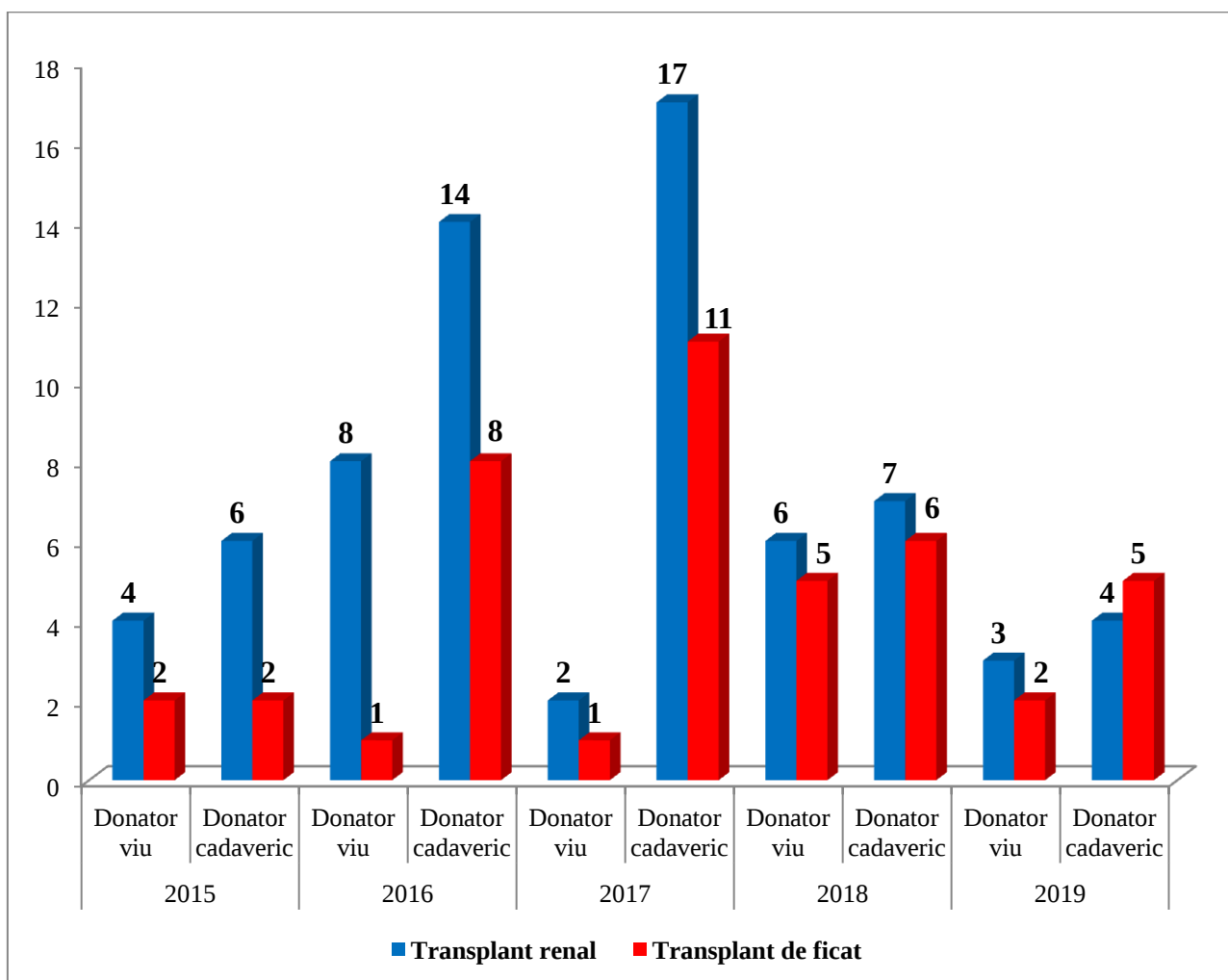
6) Rata donatorilor efectivi de țesuturi nu mai mică de 2,5% din numărul total al deceselor pe instituție.”

IMSP	Nr. total decese în UM	Nr. total don. efect. de organe	Indicator	Nr. total decese instituție	Nr. total don. efect. țesuturi	Indicator
SCM „Sf. Treime"	403	5	1,2% ↓ (1,8% -2018)	716	22	3,1% ↑ (1,7%-2018)
IMU	743	0	0% ↓ (0,3%-2018)	795	3	0,4% ↑ (0,25%-2018)
INN	88	3	3,4% ↑ (0%-2018)	102	3	2,9% ↑ (2,4%-2018)
SCR	273	0	0	289	0	0
SCTO	34	-	-	34	0	0
IMșiC	184	-	-	218	0	0
CML	-	-	-	2300	1	0,04 % ↓ (0,04%-2018)

Numărul total al operațiilor de transplant de organe în anul 2019 este următorul: **7 operații de transplant de rinichi** (13 în anul 2018): 4 – de la donatori în moarte cerebrală (7 în anul 2018),

7 operații de transplant de ficat (11 în anul 2018): 5 – de la donatori în moarte cerebrală (6 în anul 2018).

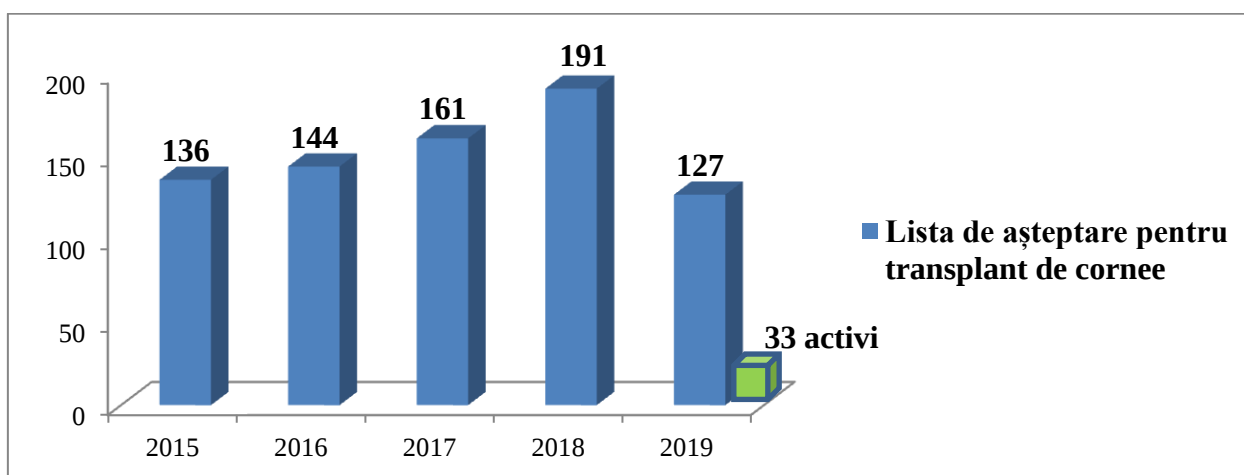
Numărul de transplanturi renale și de ficat efectuate în Republica Moldova de la donator viu și de la donator cadaveric

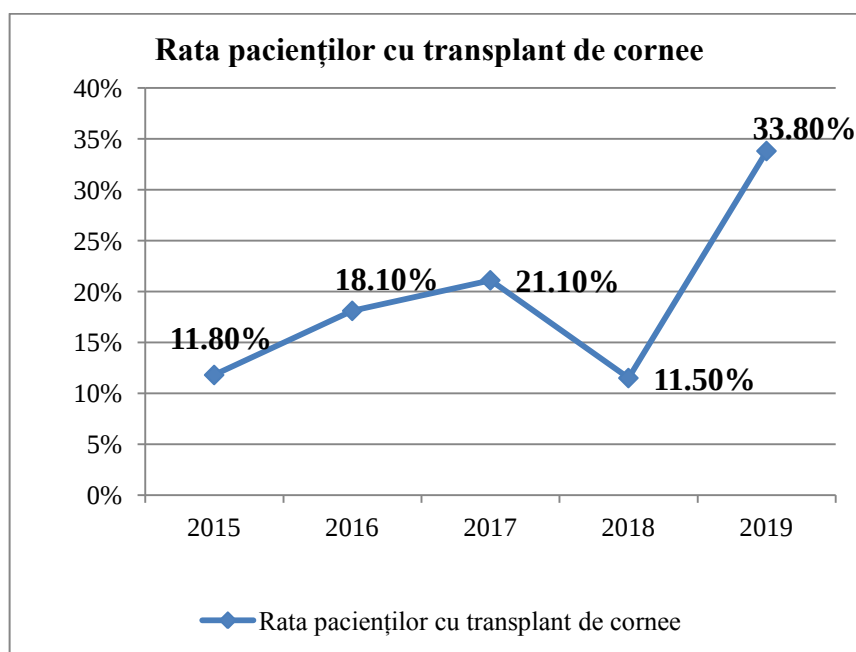
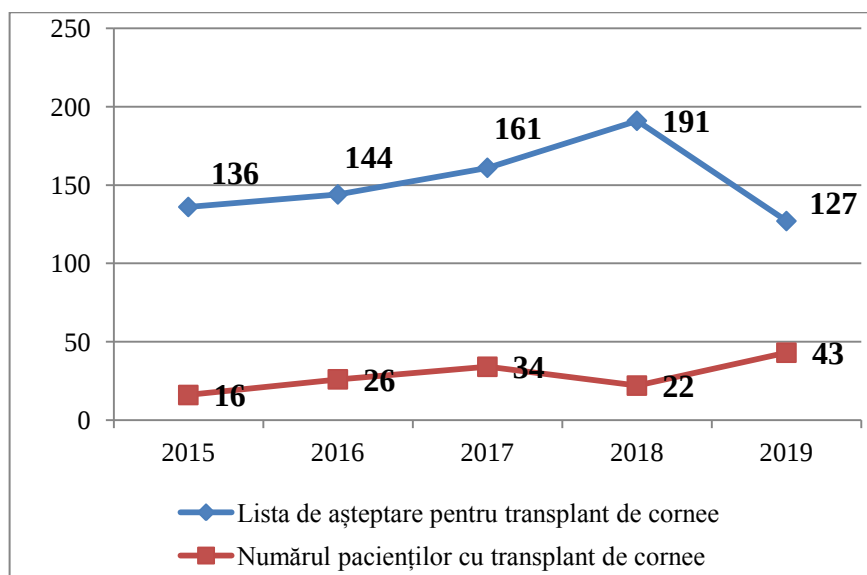

Transplantul țesuturilor în Republica Moldova pentru anul 2019

TIPUL DE ȚESUT	Numărul de primitori transplantați			Numărul țesuturi transplantate	Num. operațiilor transplant
	Copii(<15 ani)	Adulți	Total		
Piele, cm2 (unități)	4	8	12	10062 (69)	12
Cornee, unități	1	44 (inclusiv 1 retransplant)	45	45	45
Tendon/ligamente, unități	0	3	3	3	3
Os, unități	23	83 (inclusiv 1 retransplant)	106	334	107
Membrană amniotică, cm2(unități)	0	57 (inclusiv 7 retransplanturi, 1 multițesut)	57	8859 (101)	65
TOTAL 2019	28	195 (inclusiv 9 retransplanturi, 1 multițesut)	223	18921 (552)	232
TOTAL 2018	43	180 (inclusiv 14 retransplanturi, 7 multițesuturi)	223	22384 (649)	244
TOTAL 2017	53	187 (inclusiv 9 retransplanturi, 8 multițesuturi)	240	25335 (551)	249

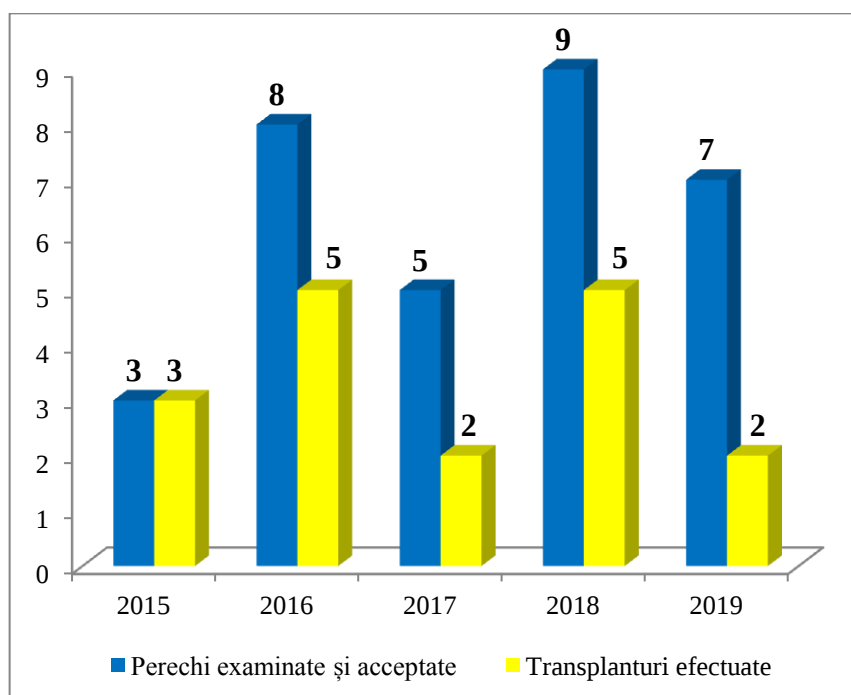
Transplantul de cornee pentru anul 2019

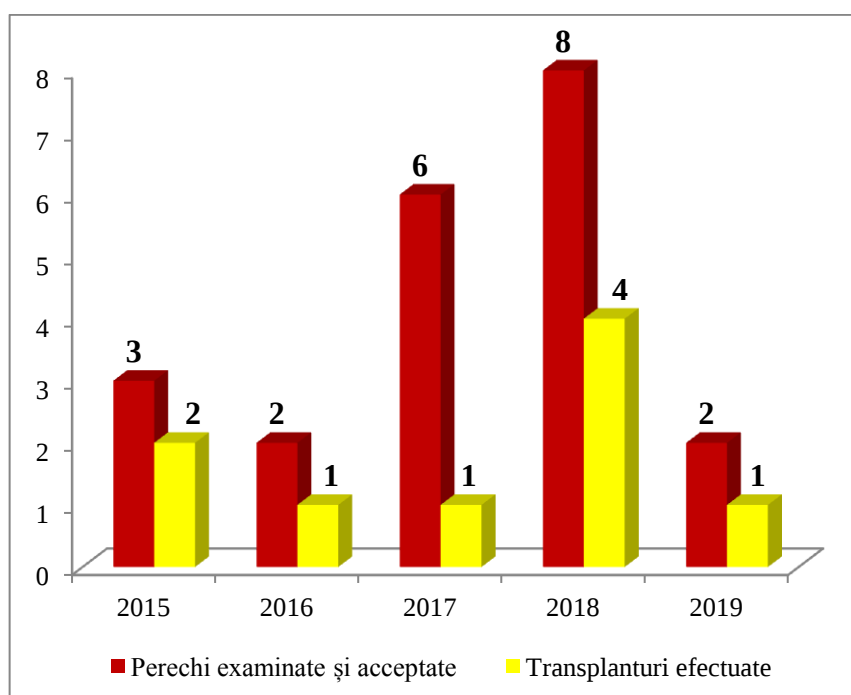

Activitatea Comisiei independente de avizare

Transplant renal

Transplant hepatic

Indicatori de progres și performanță

Nr. Tr realizate/Nr. Tr programate x 100%

Transplant de organe	Nr transplanturi programate	Nr transplanturi realizate	Indicator de performanță
Transplant renal	30	7	23%
Transplant hepatic	14	7	50%

Indicatori de progres și performanță

Nr. Tr realizate/Nr. Tr programate x 100%

Transplant de țesut	Nr transplanturi programate	Nr transplanturi realizate	Indicator de performanță
Transplant de țesut	200	232	116%
Transplant de cornee	40	45	112%

Monitorizarea și verificarea rezultatelor operațiilor de transplant

(note informative de la echipele medico-chirurgicale)

Tip transplant	Data transplant	Cod SIA primitor	Tip IAG/RAG	Data IAG/RAG	Cauza/ Acțiuni întreprinse
Renal	07.02.2019	103119	Deces	25.03.2019	Septicemie bacteriană.
Hepatic	13.02.2019	103381	Deces	20.02.2019	Tromboza v. porta
Hepatic	07.07.2019	103382	Deces	20.07.2019	Disfuncție primară de grefă.

III. PRINCIPALELE PREVEDERI A PROGRAMULUI NAȚIONAL TRANSPLANT PENTRU ANUL 2019

La **Obiectivul specific 3**: “Fortificarea și extinderea serviciului de coordonare a transplantului” din Programul național de transplant pentru anii 2017-2021, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 258 din 28.04.2017, în vederea bunei organizări și desfășurării a activităților de prelevare și transplant de organe, țesuturi și celule umane în scopuri terapeutice, precum și a realizării pct. 3.2. “Crearea rețelei naționale de coordonare a prelevării de organe și țesuturi, extinderea instituțiilor medicale autorizate și crearea Centrelor de prelevare Nord (Bălți) și Sud (Cahul)” la Planul de acțiuni al Programului au fost întreprinse următoarele acțiuni:

- ✓ Prin următoarele ordine ale MSMPS au fost autorizate 3 Spitale Raionale:
- **Ordin MSMPS nr. 05** din 09.01.19 cu privire la autorizarea instituției medico-sanitare publice Spitalul Raional Ungheni pentru desfășurarea activităților de prelevare și transplant de țesuturi de origine umană.
- **Ordin MSMPS nr. 06** din 09.01.19 cu privire la autorizarea instituției medico-sanitare publice Spitalul Raional Hîncești pentru desfășurarea activităților de prelevare și transplant de țesuturi de origine umană.
- **Ordin MSMPS nr. 07** din 09.01.19 cu privire la autorizarea instituției medico-sanitare publice Spitalul Raional Orhei pentru desfășurarea activităților de prelevare și transplant de țesuturi de origine umană.
- ✓ Elaborarea proiectului de Ordin al MSMPS ”**Rambursarea** IMSP autorizate pentru activități de prelevare de țesuturi umane în scopuri terapeutice de la donator decedat în stop cardiac și respirator, precum și a identificării și evaluării donatorilor potențiali de organe pentru diagnosticul morții cerebrale și menținerea potențialului donator aflat în moarte cerebrală, atribuite pentru identificarea și evaluarea donatorilor potențiali de organe/țesuturi pentru diagnosticul morții cerebrale”.
- ✓ Pregătirea proiectelor pentru dotarea SM Bălți și SR Cahul în vederea creării și fortificării Centrelor de Prelevare Nord (Bălți) și Sud (Cahul) pentru aplicarea la apelul 2019 – 2020 în cadrul Programului **KUZANONE**.
- ✓ Identificarea pacienților critici eligibili, internați în Spitalele Raionale, cu centralizarea informației la nivelul instituțiilor IMU, INN, SCM ”Sfînta Treime”, în scopul coordonării deciziilor referitoare la diagnosticul, asistența medicală și transportarea pacienților respectivi prin intermediul serviciului AVIASAN a avut loc în **11 cazuri în anul 2019**, dintre care:
 - 6 pacienți monitorizați în SR a avut dinamica pozitivă,

-3 pacienți a fost transportați din SR (Orhei, Hîncești, Nisporeni), 1 a devenit donator efectiv de organe și țesuturi,

- 2 pacienți au fost netransportabili;

Și în **3 cazuri la începutul anului 2020**, dintre care:

- 1 pacient a devenit donator efectiv de organe și țesuturi,

-2 pacienți a fost transportați din SR (Orhei, Sângerei), moartea cerebrală a fost diagnosticată, 1 caz – refuz din partea familiei, 1 caz – refuzul medicului legist pentru prelevare.

➤ La **Obiectivul specific 4:** "Dezvoltarea și fortificarea capacităților Agenției de Transplant" și a realizării pct. 4.2. "Crearea Centrului de formare profesională a personalului medical din domeniul transplantului în cadrul Agenției de Transplant", pentru lansarea activității Centrului de formare profesională a personalului medical din domeniul transplantului în cadrul Agenției de Transplant, ca centru de excelență în formarea continuă a resurselor umane din instituțiile medico-sanitare în domeniul donării și transplantului de organe, țesuturi și celule umane, au fost elaborate următoarele documente:

- ✓ Note explicative la 3 Programe de formare profesională continuă;
- ✓ 3 Programe de formare profesională continuă;
- ✓ 3 Rapoarte de autoevaluare a programelor de formare profesională continuă;
- ✓ 3 Curriculum modulare.

➤ Setul de documente după recenzie a fost aprobat la ședința Consiliului Consultativ de pe lângă Agenția de Transplant din 14.01.2020, coordonat cu MSMPS și MECC.

La **Obiectivul specific 5:** "Dezvoltarea și aplicarea rezultatelor cercetărilor științifice și extinderea acțiunilor de educare și informare a cetățenilor Republicii Moldova în domeniul donării și transplantului", prevede organizarea anuală a campaniei de promovare a programelor/imaginii altruiste de donare prin măsuri de garantare a siguranței donatorilor în viață și de prevenire a traficului de organe.

Întru realizarea pct. 5.1. "Organizarea de simpozioane și conferințe naționale și internaționale vizînd probleme actuale în domeniul transplantologiei în trimestrele al II-lea și al IV-lea ale fiecărui an" a fost organizată și desfășurată Mesa rotundă cu genericul "Organizarea și desfășurarea activităților de prelevare și transplant de organe, țesuturi și celule umane" la data de 07 iunie 2019, Chișinău, cu participarea coordonatorilor de transplant, persoanelor responsabile pentru activități de transplant de organe, țesuturi și celule umane, echipele medico-chirurgicale de transplant din cadrul instituțiilor medico-sanitare autorizate, colaboratorilor Agenției de Transplant (ordinul MSMPS nr. 646 din 30.05.2019).

Întru realizarea pct. 5.2. "Elaborarea ghidurilor pentru asigurarea calității și securității în transplantul de organe, țesuturi și celule umane" colaboratorii Agenției din Republica Moldova

sunt membrii activi al grupelor de lucru pentru elaborarea Ghidurilor Consiliului Europei: *The Guide to the quality and safety of tissues and cells for human application*, 4th ed. EDQM, Strasbourg, 2019, 663 p. ISBN 978-92-871-8945-5 (T. Țîmbalari); *The Guide to the quality and safety of organs for transplantation*, 8th ed. EDQM (I. Codreanu) este în proces de revizuire.

Întru realizarea pct. 5.3. "Asigurarea accesului la sursele de informații medicale și subscrieri la resursele electronice internaționale" Agenția a diseminat versiunile electronice ale Ghidul Consiliului Europei privind calitatea și siguranța organelor pentru transplant și Ghidul Consiliului Europei privind calitatea și siguranța țesuturilor și celulelor în utilizarea la om (<https://register.edqm.eu/freepub>).

Întru realizarea pct. 5.4. "Marcarea anuală a Zilei europene a donării și transplantului de organe, precum și promovarea pentru publicul larg a donării și transplantării de organe sau celule prin implicarea mass-mediei, a organizațiilor neguvernamentale" a avut loc Celebrarea celei de-a 20-a ediții a Zilei Europene a Donării și Transplantului de Organe la data de 12 octombrie 2019.

42 de emisiuni de actualități în domeniul donării și transplantului au fost derulate la diferite posturi TV (Publica, Jurnal TV, Sputnik, Știri MD, TVR Moldova, Canal 2, Prime, RTR Moldova, TV 8, Europa Liberă),

Peste 200 de postări în limba română/rusă/engleză pe pagina oficială de facebook a Agenției de Transplant,

43 de articole de interes general despre activități din domeniul donării și transplantului au fost publicate în diferite surse (publica.md, sanatateinfo.md, kp.md, diez.md, unimedia.md).

IV. ACTIVITATEA ÎN DOMENIUL RELAȚIILOR NAȚIONALE ȘI INTERNAȚIONALE

- La data de 30.08.2019 a fost încheiat acord bilateral dintre Agenția de Transplant al Republicii Moldova și Agenția Națională de Transplant al României în domeniul donării și transplantului de organe. În cadrul prezentului acord au fost întreprinse pașii în vederea schimbului de organe, care au ridicat necesitatea rezolvării unor probleme de ordin organizațional cu Serviciul Vamal din RM în vederea punerii în aplicare procedurii de schimb de organe și de export/import de țesuturi și celule umane.
- În cadrul acordului de asociere UE – RM Agenția de Transplant a pregătit Raportul cumulativ privind acțiunile realizate în domeniul transplantului pentru anii 2017 – 2019.
- Agenția de Transplant a participat în studiu DG SANTE al Comisiei Europene privind alinierea legislativă a acquis-ului UE în domeniul sănătății publice pentru țările care nu sunt membre UE. Au fost pregătite tabele de concordanță în domeniul transplantului.
- La data de 01.02.2019 a fost încheiat acordul de cooperare trilateral dintre Agenția de Transplant, Inspectoratul Național de Patrulare și Asociația Obștească a Beneficiarilor de Transplant, orientat la cooperarea în baza avantajului reciproc și interesul societății, prin activitățile de pregătire, informare și sensibilizare a șoferilor, conducătorilor întreprinderilor auto, personalului medical și populației generale cu privire la subiectul donării și transplantului, prin diseminarea informației pe diferite căi legale. În cadrul acordului a fost creat un grup de lucru, care a elaborat planul de acțiuni. În comun cu Inspectoratul Național de Patrulare a fost inițiată crearea materialului informațional.
- La propunerea Agenției Slovene de Transplant „Slovenia-transplant” a devenit participant la Propunerea de acțiune COST OC-2019-1-24212 "Spre îmbunătățirea calității și siguranței organelor pentru transplant". COST - Cooperarea europeană în știință și tehnologie (www.cost.eu) - este cadrul interguvernamental de lungă durată din Europa pentru cooperarea științifică și tehnologică. COST finanțează crearea rețelei colaborative și deschise numite Acțiuni COST (http://www.cost.eu/COST_Actions), care reunesc comunități de cunoștințe din toată Europa.
- Agenția a pregătit datele privind activitățile în domeniul transplantului în Republica Moldova spre prezentare către autoritățile competente din Consiliul Europei: EURO CET (European Registry for Organs, Tissues and Cells), Newsletter Transplant. Agenția de Transplant a participat la 2 studii internaționale în cadrul CD-P-TO.
- A participat la realizarea pachetelor de lucru în cadrul proiectului *GAPP Joint Action "Facilitarea proceselor de autorizare și preparare a sângelui, țesuturilor și celulelor"*:
 - ✓ Pe parcursul anului pentru a crește gradul de conștientizare a publicului țintă, Agenția de Transplant a utilizat logo-ul proiectului, bannerele și broșura GAPP Layman pe site-urile Agenției și pe mediul social. Broșura se adresează tuturor grupurilor țintă, inclusiv publicului larg, și conține o scurtă descriere a proiectului, obiectivele

pachetelor de lucru, precum și lista tuturor organizațiilor partenere asociate implicate în acțiune. O versiune electronică descărcabilă este publicată la <https://transplant.gov.md/ro/content/republica-moldova-partener-asociat-gapp-joint-action>.

- ✓ În cadrul PL 3. Agenția de Transplant a participat la elaborarea Proiectului Planului de Evaluare, care include instrumente de evaluare, criteriile de succes, indicatorii, termenii și responsabilități.
 - ✓ În cadrul PL 5. Agenția de Transplant a participat la elaborarea Definițiilor la criterii critice pentru fiecare categorie de component sanguin, tip de țesut sau celulă. A fost elaborat chestionarul destinat revizuirii punerii în aplicare a rezultatelor proiectelor anterioare pentru a avea o imagine de ansamblu a sistemelor de PPA existente în fiecare stat membru.
 - ✓ La data de 20 mai 2019 în Paris, Franța a avut loc cea de-a doua Întrunire tehnică a PL 5-6-7-8-9. A fost definitivată structura Anexei tehnice privind autorizarea modificărilor în donare, prelevare și colectare, procesare, stocare și distribuire a produselor derivate din sânge și sânge, țesuturilor și celulelor, inclusiv celulelor hematopoietice și reproductive. Calitatea pregătirii de sânge, țesuturi și celule pentru utilizare are un impact asupra pacienților și condiționează autorizarea etapelor procesului de preparare. Prin urmare, vor fi stabilite criterii clare de calitate pentru diferitele componente sanguine, țesuturi și celule.
 - ✓ În cadrul PL 6. Agenția de Transplant a participat la elaborarea conținutului unei îndrumări cu privire la modul de asigurare a îndeplinirii criteriilor de calitate prin validare in vitro, verificare în proces sau studii clinice. Grupul de lucru va studia în profunzime validarea necesară, identificând cazurile în care validarea este aplicabilă noului proces; va evalua criteriile caracteristici pentru fiecare categorie de componente sanguine, țesuturi și celule, în special luând în considerare implementarea modificărilor propuse.
 - ✓ În cadrul PL 7. Agenția de Transplant a participat la verificarea în grup a cerințelor și criteriilor pentru calitatea microbiologică a produsului final.
 - ✓ Au fost pregătit Raportul financiar intermediar pentru perioada 01.05.2018 – 30.10.2019.
- Participare în calitate de expert din partea Republicii Moldova la cea de-a 5a ședință a grupului de lucru pentru elaborarea a celei de a 4-a ediții a Ghidului Consiliului Europei privind calitatea și siguranța țesuturilor și celulelor în utilizarea la om sub egida Direcției Europene pentru Calitatea Medicamentelor și Asistență Medicală, 08-12 aprilie 2019, Strasbourg, Republica Franceză. Ghidul a fost publicat în august 2019 (T. Țîmbalari).

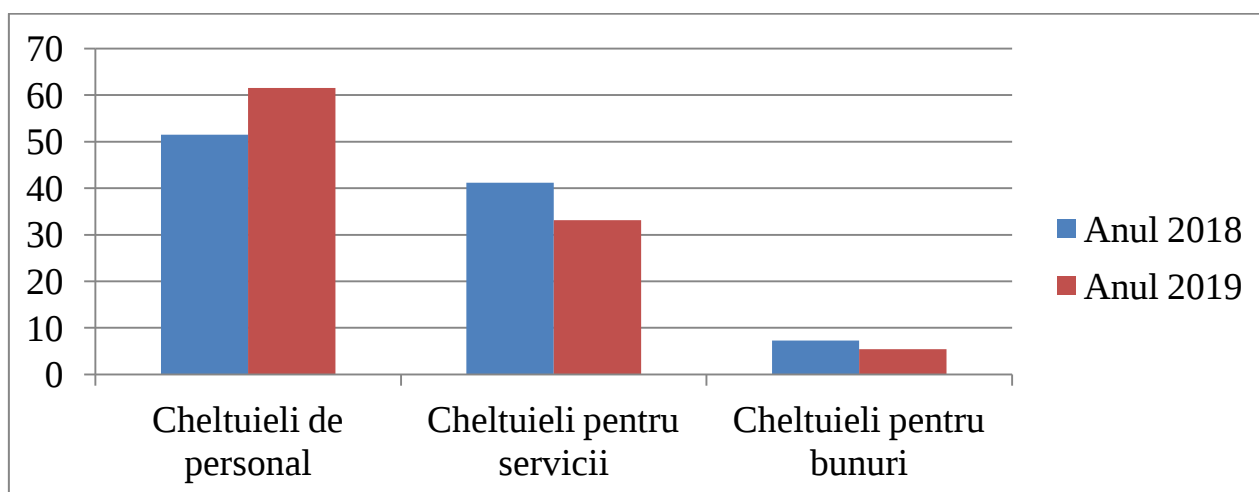
- Agenția a participat la aplicarea și implementarea Vizitei de studiu în cadrul Organizației Catalane de Transplant (OCATT) în vederea organizării și monitorizării transplantului de celule stem hematopoietice și monitorizării domeniului de reproducere umană asistată medical, (TAIEX AGR IND/STUD 68833) Barcelona, Spania, 14 - 18 octombrie 2019.
- Agenția a participat la aplicarea la Vizita de studiu în cadrul Centrului Medical Universitar Groningen, privind elaborarea programelor de formare profesională continuă și programelor educaționale pentru clasele liceale pe donarea și transplantul de organe, țesuturi și celule, (TAIEX AGR IND/STUD 69619) Groningen, Țările de Jos, planificată pe 17 - 21 februarie 2020.
- 12-15 April, 2019, Melbourne, Australia: ISN World Congress of Nephrology, (ISN travel grant)(prezentare poster E. Cuiban).
- 19-21 iunie, 2019, Chișinău, Republica Moldova: Congresul Național de Urologie, Dializă și Transplant Renal (prezentare orală poster E. Cuiban).
- 26-28 septembrie 2019, Constanța, Romania: Congresul Național de Nefrologie, ediția a 11-a (prezentare orală E. Cuiban).
- 25-26 October 2019, Vienna, Austria: Scientific and Educational Interaction Day (SEID), (ERA-EDTA event), (ERA-EDTA travel grant) (E. Cuiban).
- 21-23 November 2019, Istanbul, Turkey, 17- ITN 2nd Kidney Transplantation Course (E. Cuiban).
- 01.10 – 31.12.2019, Oradea, România, Stagiul Clinic în Spitalul Clinic Județean de Urgență (Coordonatorul de transplant din cadrul IMU).
- Conferința internațională: The 1st Regional Meeting of The Transplantation Society “Deceased Donation: Expanding the Donor Pool”. Istanbul, Turkey, 28-29 March 2019. Codreanu I., Ciubotaru L., Timbalari T., Romanciuc G., Cuiban E., Gudima D. Children’s Attitude and Knowledge About Organ Donation and Transplantation (Poster P5).
- Conferința științifico-practică cu participare internațională „Actualități în oftalmologie” din 07-08 iunie 2019, Chișinău. Prezentarea raportului ”Serviciul de transplant de țesuturi și celule umane în Republica Moldova”, T. Țîmbalari.
- Organizarea și desfășurarea Mesei rotunde cu genericul ”Organizarea și desfășurarea activităților de prelevare și transplant de organe, țesuturi și celule umane” la data de 07 iunie 2019, Chișinău.
- Congres internațional cu publicarea rezumatului: Codreanu I., Ciubotaru L., Timbalari T., Romanciuc G., Cuiban E., Gudima D. The attitude of high school students about organ donation and transplantation. 19th Congress of the European Society for Organ Transplantation (ESOT). Copenhagen, Denmark; 15-18 September, 2019. p.245.

- Conferința internațională: 4th International Conference on Nanotechnologies and Biomedical Engineering. ICNBME 2019, Chisinau, 18-21 September, 2019. Prezentarea raportului "Assessment of human tissue transplantation activities in the Republic of Moldova", T. Țîmbalari. Articolul publicat: Timbalari T., Codreanu I., Lozan O., Nacu V. Assessment of Human Tissue Transplantation Activities in the Republic of Moldova. In: Tiginyanu I, Sontea V, Railean S. (eds) 4th International Conference on Nanotechnologies and Biomedical Engineering. ICNBME 2019. IFMBE Proceedings, vol. 77, p. 621-625. Springer, Cham. DOI: https://doi.org/10.1007/978-3-030-31866-6_110.
- Publicație: E. Cuiban, A. Tănase, I. Codreanu, S. Gaibu, S. Iacob. "Kidney allograft allocation system in the Republic of Moldova – comparative analysis", Arta Medica, Chisinau 2019, p. 13-15.
- Publicație: E. Cuiban, A. Covic, I. Nistor, I. Codreanu. "The ISN Sister Renal Center Program Romania – Republic of Moldova: our way from level C to level A", Kidney International Reports, 2019, S411.

V. FINANȚAREA ȘI VALORIFICAREA ALOCAȚIILOR BUGETARE

Pentru anul 2019 **bugetul aprobat** a constituit - **2 762,9** mii lei. Pe parcursul anului au fost efectuate 12 de modificări la planul de finanțare, ceea ce a adus la rectificarea bugetului și majorarea cu 128,2 mii lei. **Planul precizat** aprobat pe anul 2019 – **2891,1** mii lei.

Partea preponderentă a alocațiilor din bugetul de stat pentru activitatea Agenției o constituie **cheltuielile de personal**, la volumul total de cheltuieli constituie **1 777,7** mii lei sau 61,5%, fiind urmate de **cheltuielile pentru servicii** – **956,8** mii lei sau 33,1% și **cheltuielile pentru procurarea mărfurilor** – **156,6** mii lei sau 5,4%.

Pe perioada de raportare, salarizarea angajaților Agenției s-a efectuat conform prevederilor **Legii nr. 270 din 23.11.2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar și Hotărârii de Guvern nr.1231 din 12.12.2019** pentru punerea în aplicare a prevederilor Legii nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar.

Nivelul de executare a cheltuielilor de casă pentru **anul 2019 constituie 91,7 %** din planul precizat și anume:

- Cheltuieli de personal – 99,9 % sau 1 777,4 mii lei din planul precizat 1 777,7 mii lei;
 - Bunuri și servicii -78,8 % sau 753,8 mii lei din planul precizat 956,8 mii lei;
 - Mijloace fixe – 79% sau 77,6 mii lei din planul precizat 98,1 mii lei;
 - Stocuri de materiale circulante – 73,8% sau 43,2 mii lei din planul precizat 58,5 mii lei;
- Astfel la situația din 31.12.2019 soldul neexecutat a constituit 239,1 mii lei.

Evidența mijloacelor fixe și bunurilor materiale

La situația din 31.12.2019 la bilanțul Agenției soldul mijloacelor fixe a constituit în mărimea **1 852,4 mii lei**, inclusiv:

- Construcții speciale – 56,7 mii lei;
- Mașini și utilaje – 807,9 mii lei;
- Mijloace de transport – 139,7 mii lei;
- Unelte de producție, mobilier – 214,4 mii lei;
- Active nemateriale – 633,7 mii lei.

Uzura mijloacelor fixe și amortizarea activelor nemateriale constituie **1 190,4 mii lei**, valoarea de bilanț a mijloacelor fixe – **662,0 mii lei**. La sfârșitul perioadei de raportare în stocuri se află materiale circulante în sumă de **144,5 mii lei**.

VI. ACȚIUNI NEREALIZATE SAU PARȚIAL REALIZATE

- Au fost realizate un număr mic de operații de transplant de rinichi și ficat.
- Crearea Centrului de formare profesională a personalului medical din domeniul transplantului în cadrul Agenției de Transplant. Centrul urmează să primească autorizarea de funcționare provizorie și acreditarea programelor de studii din partea Agenției Naționale de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare.
- În cadrul obiectivului 3.2 la Planul de acțiuni a Programului național transplant “Crearea rețelei naționale de coordonare a prelevării de organe și țesuturi, extinderea instituțiilor medicale autorizate și crearea Centrelor de prelevare Nord (Bălți) și Sud (Cahul)” nu s-a reușit de a autoriza instituțiile medicale participante la crearea Centrelor de prelevare la Bălți și Cahul.
- În cadrul obiectivului 3.3 nu s-a reușit asigurarea instituțiilor autorizate cu echipament necesar pentru diagnosticarea morții cerebrale conform Protocolului național standardizat.

- În cadrul obiectivului 4.5 nu sa reușit identificarea surselor financiare pentru dezvoltarea SIA ”Transplant”.
- În cadrul obiectivului 4.6 nu sa reușit înzestrarea Agenției de Transplant cu o unitate de transport specializată .

VII. DIFICULTĂȚI ÎNTÂMPINATE ÎN PROCESUL DE LUCRU

- Numărul mic de donatori potențiali în moarte cerebrală cauzată de :
 - absența salarizării coordonatorului de transplant din cadrul Centrului de transplant de organe, a coordonatorilor de transplant din instituțiile raionale autorizate precum și a echipelor chirurgicale de transplant;
 - identificarea insuficientă a pacienților critici eligibili, cu un scor GCS≤5 puncte, internați în Spitalele Raionale, prin intermediul serviciului AVIASAN;
 - lipsa finanțării în vederea creării rețelei naționale de coordonare a prelevărilor de organe și țesuturi, extinderea instituțiilor medicale autorizate și crearea Centrelor de prelevare Nord (Bălți) și Sud (Cahul).
- Nerespectarea termenilor stabiliți pentru prezentarea rapoartelor de activitate trimestriale și anuale de către coordonatori și persoanele responsabile pentru activitățile de transplant.
- Lista de așteptare pentru transplant renal insuficientă cauzată de :
 - evaluarea nesatisfăcătoare a pacienților, aflați la dializă pentru includerea în lista de așteptare a primitorilor potențiali.
- Majorarea numărului de refuzuri pentru prelevarea și transplantul de organe din partea echipelor de transplant renal și hepatic din cadrul IMSP SCR.
- Lipsa unui indicator de performanță pentru instituțiile autorizate în domeniul donării de organe și țesuturi, ceea ce duce la absența motivației în aceste instituții.
- Numărul operațiilor de transplant de cornee cu scop optic din rândul primitorilor potențiali, aflați în lista generală de așteptare, este insuficient cauzat de:
 - dificultăți în rambursarea cheltuielilor pentru corneele livrate de către banca de țesuturi către instituțiile autorizate.
 - dotarea insuficientă cu echipamente și utilaje a serviciului de transplant de cornee;
 - necesitatea asigurării instruirii echipelor de transplant de cornee cu participarea experților din țările UE.
- Absența rambursării spitalelor raionale autorizate pentru activități de prelevare de țesuturi și menținerea donatorilor potențiali.

VIII. SOLUȚII

- În scopul majorării numărului de donatori potențiali în moarte cerebrală este necesar:
 - 1) salarizarea coordonatorilor de transplant din spitalele autorizate raionale, a coordonatorului din cadrul Centrului de transplant și a echipelor de prelevare și transplant;
 - 2) punerea în aplicare a Procedurii Operaționale privind modalitatea de screening și evaluare primară a pacienților critici, cu un scor $GCS \leq 5$ în Spitalele Raionale de către consultanții AVIASAN;
 - 3) alocarea surselor financiare în vederea creării rețelei naționale de coordonare a donării de organe și țesuturi cu extinderea numărului de instituții medicale autorizate și instituirea Centrelor de prelevare Nord (Bălți) și Sud (Cahul);
- Modificarea *Standardului privind organizarea și desfășurarea activității de prelevare și transplant de organe, țesuturi și celule umane*, aprobat prin Ordinul MS nr. 427/2017.
- Aprobarea Ordinului MSMPS privind Rambursarea IMSP autorizate pentru activități de identificare, evaluare și diagnosticare a donatorilor potențiali :
 - completarea Capitolului F din Anexa nr. 3 al Hotărârii Guvernului nr. 1020 din 29.12.2011 cu un punct suplimentar 3983¹ „Identificare, evaluare și diagnostic a donatorului potențial - 14. 308 lei”.
- Este necesar ca instituțiile autorizate să asigure serviciul de transplant de cornee cu echipament și utilaj relevant și să organizeze instruirii pentru echipele de transplant de cornee.
- Elaborarea și implementarea regulilor specifice de repartiție a corneei pentru transplantul de cornee în caz de urgențe.
- Pentru a depăși nerespectarea termenilor stabiliți pentru prezentarea rapoartelor de activitate trimestriale și anuale se propun următorii pași:
 - scrisoare de avertizare către conducerea instituției privind încălcarea prevederilor legale și nerespectarea angajamentelor asumate, termen pentru soluționarea problemei – 3 zile;
 - suspendarea activităților autorizate pe un termen de 3 luni cu informarea conducerii instituției și Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale (Ordinul MS nr. 427 din 06.06.2017 cu privire la aprobarea Standardului privind organizarea și desfășurarea activității de prelevare și transplant de organe, țesuturi și celule umane, p. 27.3, Cap. IV).
 - includerea indicatoarelor de performanță pentru instituțiile autorizate în donarea de organe și țesuturi.
- Pentru includerea mai multor pacienți în listele de așteptare pentru transplant renal este necesar de a elabora un regulament, de comun cu CNAM, în vederea stabilirii unui mecanism de rambursare a centrelor de dializă în cazul când primitorii potențiali nu se regăsesc în lista de așteptare.

- Pentru soluționarea problemelor și impedimentelor în activitățile de reproducere asistată medical:
 - Identificării momentelor de insuficiență, ambiguitate, neclaritate, neconformitate a cadrului legislativ actual (legea nr. 138, din 15.06.2012 *_privind sanatatea reproducerii*; legea nr. 185 din 24.05.2000, *cu privire la ocrotirea sănătății reproductive și planificarea familială*) și cadrul normativ (Regulamentul acordării serviciilor de reproducere umană asistată medical, ordinul MS nr.149, din 23.02.20117);
 - Elaborarea de propuneri legislative și normative în vederea depășirii impedimentelor existente;
 - Ajustarea cadrului legislativ și normativ la prevederile Directivelor Parlamentului European.
 - Elaborarea *Cerințelor Tehnice pentru autorizarea* de către autoritatea competentă a instituțiilor medicale cu activități de RUAM și *procedurilor de evaluare pentru autorizare și inspecție* a centrelor RUAM;
 - Descrierea *criteriilor tehnice de selecție și testele de laborator obligatorii* pentru donatorii de celule reproductive;
- Lansarea activităților în cadrul Centrului de formare profesională a personalului medical din domeniul transplantului în cadrul Agenției de Transplant.
- Celebrarea aniversării de 10 ani de la instituirea Agenției de Transplant prin HG RM Nr. 386 din 14.05.2010 .
- Promovarea donării de organe și țesuturi de la donator cadaveric prin organizarea seminarelor de conștientizare, campaniilor de promovare în cadrul publicului larg.
- Este necesar de a identifica surse financiare pentru încheierea unui contract de dezvoltare a SIA Transplant în conformitate cu Caietului de sarcini elaborat pe parcursul anului 2020.